

Munkaerő-piaci folyamatok, 2012. I–III. negyedév

Tartalomból

1 Foglalkoztatási helyzetkép

1 Foglalkoztatottság, munkanélküliség, inaktivitás

3 Az alkalmazásban állók száma az intézményi statisztika adatai alapján

4 Üres álláshelyek

4 Nyilvántartott álláskereső és a munkaerő-piaci eszközökben való részesülés

5 Bruttó kereset és annak nettó értéke, 2012. I–III. negyedév

5 Bruttó kereset

6 A keresetek nettó értéke

6 Munkaerőköltség, 2012. III. negyedév

2012 II. negyedévében a 15–64 éves népesség foglalkoztatási rátája – az Eurostat adatközlése szerint, 2011 azonos időszakához viszonyítva – 1,4 százalékponttal, 57,2%-ra javult, úgy, hogy az uniós átlagtól való lemaradásunk is mérséklődött. Ennek oka részben az, hogy a krízishelyzetbe került tagországok – Spanyolország, Görögország stb. – mutatói negatív irányba mozdították el a közösségi foglalkoztatási rátát, de így is még 7,1 százalékpontnyi maradt.

1. tábla

A 15–64 évesek foglalkoztatási rátája és a munkanélküliségi ráta* az Európai Unió tagországaiban, 2012. II. negyedév

Ország	15–64 évesek foglalkoztatási rátája			változás, 2012. II.– 2011. II. (százalék- pont)	15–74 évesek munka- nélküliségi rátája, %
	férfiak	nők	együtt		
	%				
Ausztria	78,2	67,1	72,6	0,5	4,3
Belgium	67,4	56,2	61,8	-0,7	7,0
Ciprus	70,6	59,8	64,9	-4,1	11,4
Csehország	74,6	58,1	66,5	0,8	6,7
Dánia	75,1	70,5	72,8	-0,7	7,8
Egyesült Királyság	75,0	64,7	69,8	0,4	7,8
Észtország	68,8	65,6	67,1	2,8	10,2
Finnország	71,7	69,1	70,4	0,3	8,6
Franciaország	68,2	60,2	64,1	0,0	9,4
Görögország	61,1	42,2	51,7	-4,7	23,6
Hollandia	79,9	70,3	75,1	0,4	5,1
Írország	62,9	55,4	59,1	-0,4	14,8
Lengyelország	66,7	53,5	60,0	0,3	10,0
Lettország	63,9	61,1	62,4	1,0	16,1
Litvánia	63,1	62,6	62,9	2,1	13,3
Luxemburg	72,8	58,6	65,8	2,0	4,0
Magyarország	62,3	52,2	57,2	1,4	10,9
Málta	72,5	43,9	58,5	1,2	6,5
Németország	77,5	67,9	72,7	0,2	5,4
Olaszország	66,8	47,5	57,1	-0,2	10,5
Portugália	65,6	59,4	62,5	-2,3	15,2
Spanyolország	60,5	51,0	55,7	-2,6	24,7
Svédország	76,5	72,7	74,6	0,1	8,3
Szlovákia	66,7	52,9	59,8	0,2	13,6
Szlovénia	67,0	60,4	63,8	-0,6	8,2
EU–25	70,2	59,1	64,6	-0,2	10,3
Bulgária	60,8	55,9	58,3	0,1	12,3
Románia	66,7	53,3	60,0	1,2	6,9
EU–27	69,9	58,8	64,3	-0,2	10,2

* A 15–74 évesekre számolva.

A foglalkoztatási helyzet javulásából a versenyszféra legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásai nem vették ki részüket. Többet munkaalkalom támogatott álláshelyként, illetve a gazdaság kevésbé stabil szegmensében keletkezett csak (pl. alkalmi, időszakos, gyakran nem bejelentett formájú

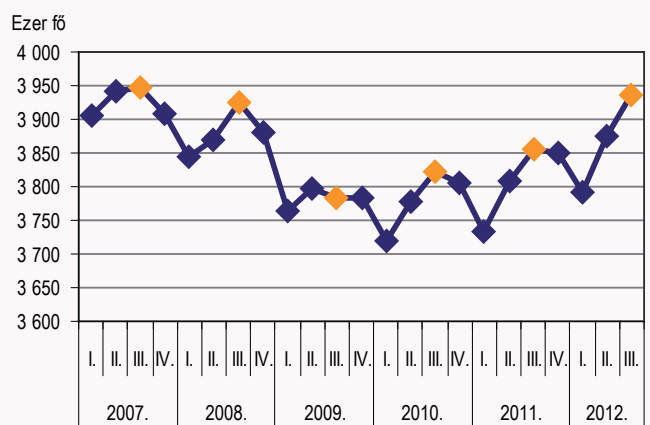
1. Foglalkoztatási helyzetkép

1.1. Foglalkoztatottság, munkanélküliség, inaktivitás

A lakosság megkérdezésén alapuló Munkaerő-felmérés adatai szerint, azok, akik a foglalkoztatotti definíciónak megfeleltek¹ 2012 I–III. negyedévében, átlagosan 3867,7 ezren voltak, 69 ezerrel többen, mint az előző év azonos időszakában. 2012 III. negyedévében a foglalkoztatottak létszáma megközelítette – a válságot közvetlenül megelőző – 2007 azonos időszakának adatát.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának alakulása*

* 15–74 évesekre számolva.

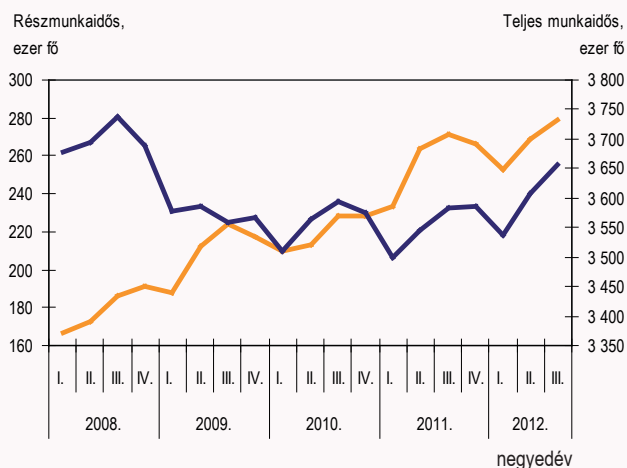
negyedév

¹ Legalább egy óra jövedelemszerző tevékenységet végzett a felvétel referenciáiban.

munkavállalás). A növekvő aktivitást gyakran az indukálta, hogy a háztartások egy részénél – pl. a főkereső jövedelmének csökkenése, vagy kiadásaik növekedése miatt – szükségessé vált további, korábban inaktív státusú háztartástag munkaerő-piaci belépése is. A foglalkoztatottakon belül a teljes munkaidőben dolgozók arányának a korábbi évekre jellemző csökkenése 2012-ben megállt.

2. ábra

A teljes és részmunkaidős foglalkoztatottak létszámának alakulása*

* 15–74 évesekre számolva.

A foglalkoztatási ráta iskolai végzettség szerinti – igen jelentős – különbsége döntően a közfoglalkoztatás kiterjesztésének eredményeként némileg mérséklődött. A 20–64 éveseken belül az általános iskola 8 osztályát, illetve az egyetemet végzettek foglalkoztatási rátája között jelenleg így valamivel kevesebb mint kétszeres a különbség.

2. tábla

A 20–64 évesek foglalkoztatási rátája iskolai végzettség szerint 2012. III. negyedév

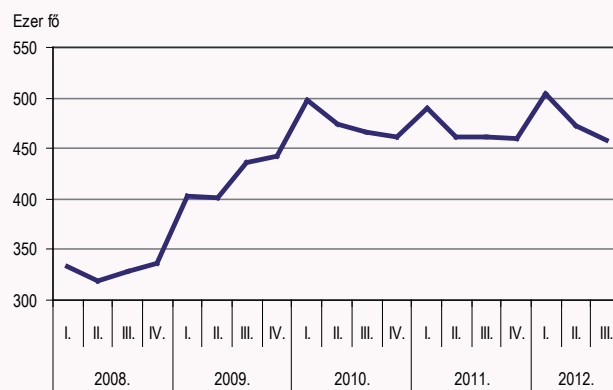
Iskolai végzettség	Férfiak	Nők	Együtt	változás 2012. III. – 2011. III. (százalék- pont)
	%			
8 általános vagy kevesebb	26,6	10,0	16,7	2,0
8 általános	49,8	35,1	41,4	1,7
Szakiskola, szakmunkásképző	71,4	58,4	66,8	1,9
Középiskola szakképesítés nélkül	49,0	46,9	47,7	1,0
Középiskola szakmai végzettséggel	76,1	66,5	71,0	2,6
Főiskola	83,5	74,1	77,6	0,7
Egyetem	86,3	74,5	80,3	–0,7
Összesen	69,2	57,3	63,1	1,8

2012 III. negyedévében 458 ezer fő volt az ILO-definíciónak megfelelő munkanélküli², ez alig alacsonyabb az egy évvel ezelőttnél, de éven belül a korábbinál lényegesen intenzívebben csökkent – részben szezonális jellemzők, részben a közmunka felfutása miatt – a munkanélküliek száma.

² Nem dolgozott, de keresett munkát és rendelkezésre is állt.

3. ábra

A munkanélküliek* számának alakulása

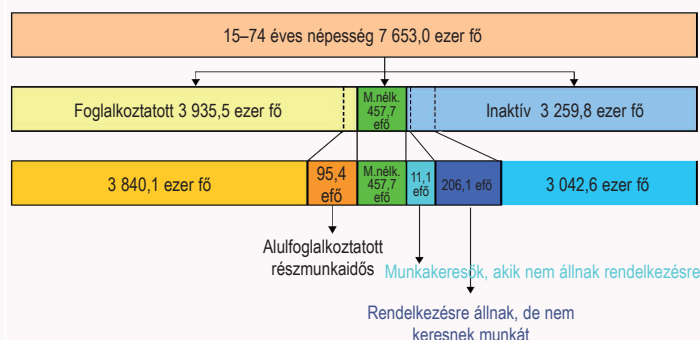

* 15–74 évesekre számolva.

A 10,4%-os munkanélküliségi ráta az előző 2 év azonos időszaki értékénél kissé alacsonyabb. Ezzel szemben a 15–24 éves korcsoport 29,4%-os munkanélküliségi rátája 2,6 százalékponttal magasabb a 2011. III. negyedévinél, s így már öt munkanélküliből egy ebből a korosztályból került ki. A nők munkanélküliségi rátája 10,2, a férfiaké 10,6%-ra változott. Az Európai Unió által definiált potenciális munkaerő-tartalék kategóriájába 312,6 ezren tartoztak. Ebből 95,4 ezren olyan részmunkaidős foglalkoztatottak voltak, akik a teljes munkaidős munka hiánya miatt dolgoztak ilyen formában. 206,1 ezer fő szeretett volna dolgozni, de nem keresett aktívan munkát, míg 11,1 ezren nem tudták volna a munkát a definícióban meghatározott időlimiten belül megkezdni.

4. ábra

Potenciális munkaerő-tartalék, 2012. III. negyedév

Az önbesoroláson alapuló munkanélküliek létszáma 678,1 ezer főre csökkent a vizsgált időszakban.

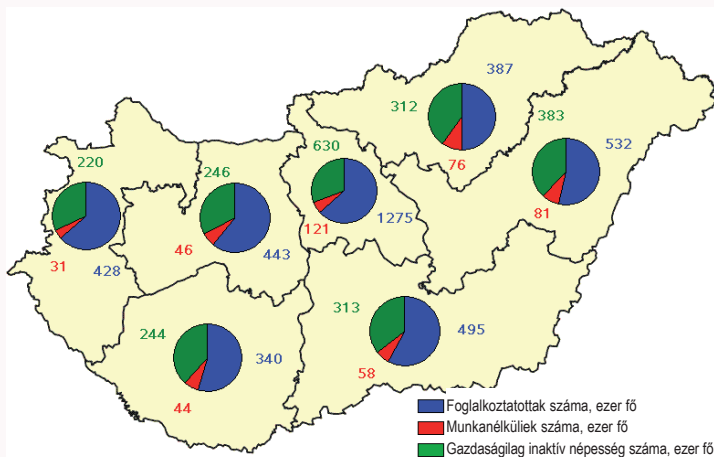
A munkaerőpiac (hagyományosan igen jelentős) regionális különbségei 2012 I–III. negyedévében tovább nőttek, jóllehet a 15–64 éves népesség foglalkoztatási rátája Közép-Dunántúl kivételével mindegyik régióban javult (a III. negyedévben 0,5–2,7 százalékponttal). Nagyobb arányú pozitív elmozdulás a munkaerő-piaci szempontból kedvezőbb helyzetű régiókban (Nyugat-Dunántúl: 2,4, Közép-Magyarország: 2,7 százalékpont) következett be. 2012 III. negyedévében Nyugat-Dunántúlon a 15–64 évesek 63,1%-a volt foglalkoztatott, míg Észak-Magyarországon ez nem érte el az 50%-ot.

A foglalkoztatottság növekedésével egyidejűleg Dél-Dunántúlon, Észak-Alföldön, Nyugat-Dunántúlon és Közép-Magyarországon csökkent a munkanélküliség, míg Dél-Alföld és Észak-Magyarország esetében a foglalkoztatási

rata emelkedésével párhuzamosan romlott a munkanélküliségi mutató. A régiók közül egyedül Közép-Dunántúlt jellemezte egyértelműen kedvezőtlen irányú munkaerő-piaci változás, itt 0,3 százalékponttal csökkent a foglalkoztatási ráta, miközben ugyanennyivel nőtt a munkanélküliségi ráta.

5. ábra

A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása régiók szerint 2012. III. negyedév

A 15–64 évesek közül 2012 III. negyedévében 2348,8 ezren tartoztak az inaktívák közé, 5,8%-kal kevesebben, mint egy évvel korábban. A legnagyobb mértékű aránycsökkenés a munkanélküli-ellátásban részesülők, de aktív keresést nem folytatók nem túl nagyszámú csoportjában következett be, főként a juttatási rendszer szigorítása miatt. A vizsgált korcsoporton belül a nyugdíjasok száma csökkent a legnagyobb mértékben, mégpedig úgy, hogy a nyugdíjas nők lényegében változatlan szinten maradt. Ennek oka egyrészt az, hogy az 1953-ban született nagy létszámú női korosztály tagjai ez évben már nyugdíjba mehettek, másrészt a női kilépés intenzitását az ún. 40 éves szabály is növelte. Az egyéb inaktív nők száma (főként háztartásbeliek) csökkent. Ez bizonyítja annak a feltételezésnek a jogosságát, hogy a foglalkoztatás bővülése jórészt a munkaerőpiacon korábban jelen nem levő csoportokra épült.

3. tábla

A 15–64 éves inaktívák száma és megoszlása munkaerő-piaci távollétük oka szerint

Megnevezés	2012. III. negyedév			2012. III. n. év / 2011. III. n. év		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	fő			%		
Nyugdíjas	384,6	521,9	906,5	91,5	99,3	95,9
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	3,9	261,9	265,8	90,4	95,2	95,1
Munkanélküli-ellátásban részesülő	38,3	39,0	77,3	74,0	77,8	75,9
Tanuló	374,3	360,3	734,6	97,6	94,1	95,8
Egyéb inaktív ^{a)}	148,5	216,3	364,7	94,7	88,9	91,2
15–64 éves inaktívák összesen	949,6	1 399,2	2 348,8	93,4	94,8	94,2

a) Ápolási díjban, árvaellátásban részesülőkkel együtt

1.2. Az alkalmazásban állók száma az intézményi statisztika adatai alapján

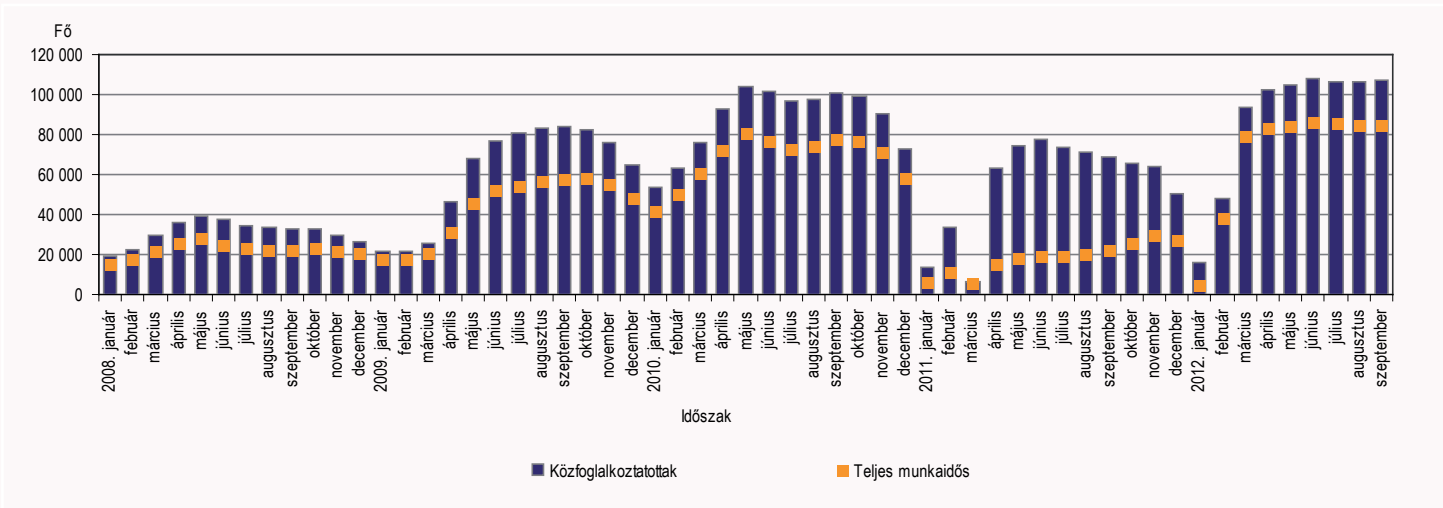
A versenyszféra havi gyakorisággal megfigyelt, legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásainál 2012 I–III. negyedévében átlagosan 1816,6 ezren álltak alkalmazásban, ami 1,9%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. Ebből 207,7 ezer fő részmunkaidőben dolgozott. Az utóbbiak létszáma 4,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A teljesíthető munkavolumen így a létszámnál jobban csökkent.

A foglalkoztatottak között némileg mérséklődött a külföldi munkavállalók száma. E mögött egyrészt az áll, hogy a – korábban pl. szlovák munkaerőt is foglalkoztató – vállalkozások igyekeznek a hazai depressziós térségekben növelni a toborzási tevékenységüket (ebben segít az újonnan bevezetett lakhatási támogatás), másrészt, hogy a magyar munkaerőpiac vonzereje csökkent.

A versenyszféra dominanciája jellemezte nagy létszámú nemzetgazdasági ágak közül 1,9%-kal mérséklődött a feldolgozóipar (a teljes munkaidőben dolgozóké erőteljesebben, mint a részmunkaidőben dolgozóké), 3,4%-kal az építőipar, 2,0%-kal a kereskedelem legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásainak létszáma.

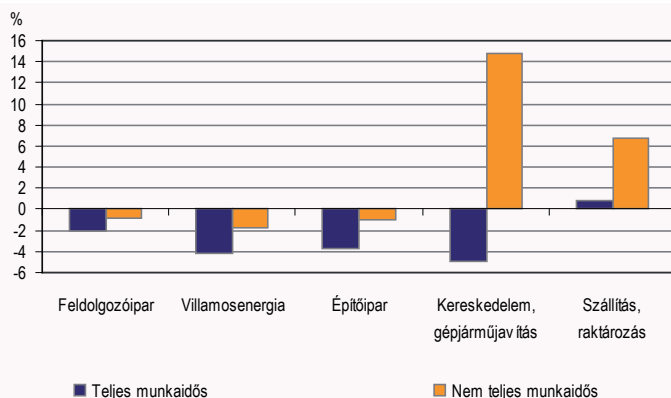
6. ábra

A közfoglalkoztatottak létszámának havonkénti alakulása

A teljes és nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszámának változása a versenyszféra néhány kiemelt ágazatában 2012. I–III. negyedév (az előző év azonos időszakához képest)

7. ábra

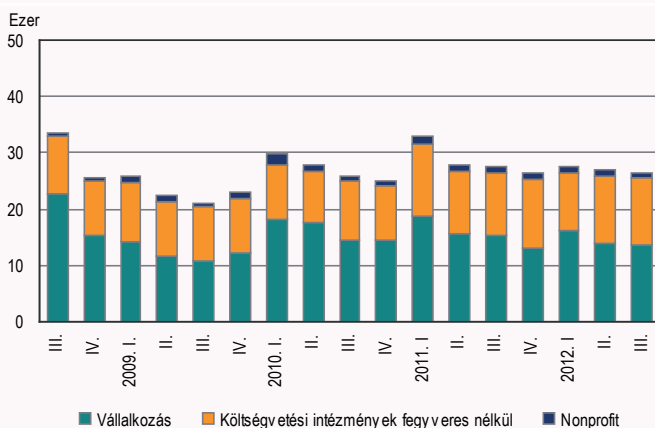
A költségvetési intézmények létszáma összességében nőtt, ami a közfoglalkoztatás erőteljes kiterjesztésének a hatását jelzi. Nem közfoglalkoztatottként a szféra az év első három negyedévében átlagosan 661,4 ezer főnek adott munkát, ami 2,2%-kal maradt el az előző évitől. A három nagy költségvetési terület közül a legjobban az oktatás létszáma mérséklődött (3,5%-kal), ezt követte az egészségügy (1,9%-kal), míg a közigazgatásban, ha nagyon kis mértékben is, de nőtt a foglalkoztatottság. Közfoglalkoztatottként a közsféra intézményeinél másfélszer annyian – átlagosan 88 ezren – dolgoztak, mint 2011 I–III. negyedévében. Emellett 2012-ben további néhány ezer főt foglalkoztatott ebben a formában a nonprofit szféra is.

1.3. Üres álláshelyek

Az uniós tagországok (mint fontos konjunktúramutató) 2007 óta egységesen és kötelezően gyűjtik a gazdálkodó szervezeteknél betöltésre váró (üres) álláshelyek számát, és publikálják az összes álláshelyhez viszonyított arányával együtt. Az eddig megfigyelt időszakban az üres álláshelyek száma nálunk 2009-ben volt a legalacsonyabb. 2009 III. negyedévében 21 130 üres álláshelyet vett számba a statisztika, ami az összes álláshely 0,8%-át jelentette. A 2010 és 2011. éveket pozitív irányú változás jellemezte, 2012 I–III. negyedévében összességében ismét csökkent a betöltendő álláshelyek száma, 2012 III. negyedévében 26,5³ ezer volt, több mint 4%-kal maradt el az előző év azonos időszakától.

8. ábra

Üres álláshelyek száma

Munkaerő-piaci szempontból különösen kedvezőtlen, hogy a vállalkozások munkaerő-kereslete az átlagosnál jobban (9,6%-kal) csökkent. A harmadik negyedévében a bányászat, a villamosenergia-, az építőipar, az ingatlanügyletek, a közigazgatás, védelem, a humán-egészségügyi és az egyéb szolgáltatás ágazatok kivételével minden területen kevesebb volt a betöltésre váró álláshelyek száma, mint egy évvel korábban. A költségvetés álláskínálatának mintegy 37%-a a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban jelentkezett, döntően szakképzetteknek fenntartva.

1.4. Nyilvántartott álláskereső és a munkaerő-piaci eszközökben való részesülés

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal 2012 szeptemberében 526,7 ezer álláskeresőt tartott nyilván. Ez 2,3 ezerrel több a II. negyedév végi záró létszámnál, de 10 ezerrel alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Ezzel szemben az álláskeresőn belül a pályakezdők 69 ezres létszáma 25,5%-kal haladta meg a tavaly szeptemberit, illetve a 25 évnél fiatalabb életkori kategória esetében is 6,4%-os növekedés következett be. A pályakezdők létszámának időbeli alakulása is némileg eltért a korábbi évekre jellemzőtől, a nyári hónapok után ugyanis még szeptemberben is folytatódott a beáramlás. Minden második nyilvántartott álláskereső képzetlen (legfeljebb általános iskolai vagy szakképzettséget nem adó középfokú végzettséggel rendelkező) volt. A diplomások részaránya alacsony (6%), de enyhén növekvő tendenciát mutatott. Az álláskeresők 43%-a két régióban, Észak-Magyarországon, illetve Észak-Alföldön élt, míg a magyar lakosság mintegy 30%-ának otthonát jelentő központi régió részesedése mindössze 17%. A nyilvántartott álláskereső kumulált létszáma szeptemberig több mint 30 ezres csökkenést mutatott, ami a közfoglalkoztatás tavalyi év eleji alacsony szintjével (s emiatt a nyilvántartásban benntartókat magasabb számával) hozható összefüggésbe.

4. tábla

Néhány fontosabb adminisztratív adat havonkénti alakulása

(fő)

Időszak	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:			Bejelentett álláshely	
		pályakezdő	álláskeresői járadékban részesülő	szociális ellátásban részesülő		
2011. szeptember	536 694	54 967	139 392	162 973	234 329	90 949
október	530 763	53 301	120 226	168 228	242 309	94 545
2012. január	648 399	59 306	111 131	226 647	310 621	50 969
február	646 686	61 013	105 614	233 847	307 225	124 794
március	591 200	58 453	90 915	210 554	289 731	120 659
április	554 518	54 557	73 369	199 965	281 184	87 534
május	534 581	51 541	59 731	197 859	276 991	67 876
június	524 352	54 842	50 894	193 477	279 981	69 957
július	527 583	63 864	53 494	190 593	283 496	72 808
augusztus	526 861	66 899	53 141	189 674	284 046	63 295
szeptember	526 701	69 002	51 519	186 682	288 500	78 099
október	522 996	65 588	54 019	185 583	283 394	66 372

Forrás: www.afsz.hu

Az ellátási rendszer 2012. évi szigorításából következően biztosítási alapú juttatásban (amely jelenleg már csak 3 hónapra jár) mindössze 51,5 ezer

³ A fegyveres testületeknél az állomány folyamatos szinten tartását biztosítani hivatott „tartalék” állások nélkül.

személy részesült szeptember hónapban. Ez közel 88 ezres csökkenést jelentett az előző év azonos hónapjához képest. További 186,7 ezren szociális ellátást kaptak, így a nyilvántartott állásukeresők között többségbe kerültek azok, akik semmilyen pénzbeni támogatásban nem részesültek. A munkaügyi szervezetenél az időszak végén 78 ezer állást tartottak nyilván (ez 14%-kal maradt el az előző év szeptember havitól). Ebből 43,2 ezer tárgyhavi bejelentésű volt. A munkáltatók az álláshelyek többségének betöltéséhez (így a szeptemberben bejelentettek 66,7%-ához) valamilyen támogatást kívántak igénybe venni. A piaci alapon betölthető munkahelyekre bejelentett igény csak a fővárosban, Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyékben haladta meg a támogatott formájú munkahelyekre bejelentettet, Szabolcs-Szatmár-Bereg, illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben (ahol számszerűen a legtöbb új igénybejelentés történt) a támogatott munkahelyek iránti igény a piacinak többszöröse volt. Az állami munkaügyi szervezet tényleges munkaközvetítő funkciója így eléggé marginálisnak minősíthető.

2. Bruttó kereset és annak nettó értéke, 2012. I–III. negyedév

2.1. Bruttó kereset

2012 I–III. negyedévében a versenyszféra 5 és több fős vállalkozásainál alkalmazásban állók bruttó keresete 229 950 forint volt⁴, a közszféra kereseti átlaga közfoglalkoztatottak nélkül 211 800, közfoglalkoztatottakkal együttesen számba véve pedig 197 660 forintnak felelt meg. A rendszeres kereseti statisztika által megfigyelt, mintegy 106 ezer főnek munkát adó nonprofit szervezeti körben az első három negyedév bruttó kereseti átlaga 201 360 forintot tett ki, ez 8,4%-kal magasabb az egy évvel korábnál. A nemzetgazdasági szintű bruttó kereset így 219 690 forint volt, ezen belül a fizikai foglalkozásúak 151 940, a szellemiek 291 390 forintot kerestek.

5. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása 2012. I–III. negyedév

Állomány-csoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:			
			versenyszféra		költségvetés ^{a)}	
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
	Ft/fő/hó					
Fizikai	151 938	147 490	158 092	152 861	125 504	124 470
Szemleli	291 388	271 741	343 006	313 394	229 210	221 449
Együtt	219 690	207 857	229 953	215 248	197 661	191 947
	Előző év azonos időszaka = 100,0					
Fizikai	106,8	107,2	109,9	110,0	92,5	93,8
Szemleli	104,1	105,1	104,7	106,1	102,7	103,2
Együtt	104,5	105,4	107,1	108,1	98,1	98,8

a) Közfoglalkoztatottakkal együtt.

Az időszaknak a kereseteket érintő legjelentősebb intézkedése – a minimálbér év eleji 78 000 forintról 93 000 forintra, illetve a garantált bérminimum 94 000 forintról 108 000 forintra történő emelése, és hatályának a nem támogatott álláshelyekre történő korlátozása mellett – az egészségügyi ágazatban júliusban végrehajtott visszamenőleges hatályú béremelése volt. A júliusi bruttó kereset a humán egészségügyi-szociális

ellátás ágazatban (a közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva) 38,3, a teljes időszakban pedig 10,1%-kal múlta felül az előző évit. Az egészségügyi fizetésrendezés hatása a nemzetgazdasági szintű kereseti átlagra nem volt túl jelentős, elmaradt attól, amit az alacsony keresetű teljes munkaidős közfoglalkoztatottak létszámának több mint négyszeres növekedése okozott.

A legjobban fizető nemzetgazdasági ág a pénzügyi, biztosítási tevékenység (457 200 forint) volt, melyet az információ és kommunikáció (405 700 forint), illetve a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás követett (387 900 forint). A legkevesebbet a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (138 800 forint), a humán-egészségügyi, szociális ellátás (150 800 forint), illetve a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (159 700 forint) ágakban dolgozók kerestek. A feldolgozóiparon belül kiemelésként érdemesen jól fizető ágazat a kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás (533 400 forint) és a gyógyszergyártás (395 500 forint).

A teljes keresetből 207 860 forint volt a rendszeres (tehát a prémium, jutalom nélküli) kereset. A versenyszférában a nem rendszeres kereset összege elmaradt a tavalyitól, aminek alapvetően az a magyarázata, hogy a cégek jó része a 2010-ben esedékes kifizetéseket az adózás szempontjából kedvezőbb 2011-re ütemezték át (bázishatás). A költségvetési intézményeknél a havi rendszeres kereset növekedési üteme szintén magasabb volt a teljes keresetre jellemzőnél, ami a jutalmak egy főre vetítetten egyébként is szerény összegének további csökkenését jelzi.

A 2012. évi kereseti adatok értékelésénél a következő két – alapvetően a közszférát és azon keresztül a nemzetgazdaság egészét érintő – tényezőt kell figyelembe venni:

- 2012-ben a teljes munkaidős közfoglalkoztatottak száma nemcsak jóval meghaladja az előző évit, de 2012. január 1-jétől már a minimálbér-szabály hatálya sem vonatkozik rájuk. Ez a közszféra keresetátlagát erőteljesen lefelé mozdítja el.

- 2012-ben, akárcsak az előző évben, a közszférában dolgozók közül kompenzációban részesültek azok, akik esetében a jövedelemadó-rendszer változása (a gyermekek utáni kedvezmény hatását is figyelembe véve) jövedelemcsökkenést eredményezne (2012-ben a kompenzációs körbe a nonprofit szervezetek egy része is bekerült.). Havi átlagban a közszférában több mint 380 ezer fő 10 000 forint, a nonprofit szektorban közel 7000 fő hasonló összegű kompenzációban részesült. A kompenzáció szociális költségnak minősül, így az átlagkeresetbe nem tartozik bele.

A közfoglalkoztatottakat elhagyva a bruttókereset-számítás vonatkozásai köréből (amit az is indokolhat, hogy kikerültek a minimálbér-megállapodás hatálya alól), viszont a kereseti elemek körét kiterjesztve a kompenzációra, a 2012. I–III. negyedévi „alternatív” nemzetgazdasági szintű bruttó kereseti index 6,7%-nak adódik. Ez 2,2 százalékponttal magasabb a tényleges, az elszámolási szabályoknak megfelelően számítottnál.

6. tábla

Keresetalakulás*, 2012. I–III. negyedév

Megnevezés	Versenyszféra	Közszféra			Nemzetgazdaság	
		közfoglalkoztatással	közfoglalkoztatás nélkül	közfoglalkoztatás nélkül, kompenzációval	összesen	közfoglalkoztatás nélkül, kompenzációval
Bruttó átlagkereset-növekedés, %	7,1	-1,9	3,5	5,2	4,5	6,7
Nettó átlagkereset-növekedés, %	4,1	-3,7	1,8	3,5	1,8	4

*A fogalom alternatív értelmezése mellett.

⁴ A kereseti adatok a teljes munkaidőben foglalkoztatottakra vonatkoznak.

2.2. A keresetek nettó értéke

A bruttó keresetek átlagából az szja és a járulékok levonásával számított nettó kereset a vizsgált időszakban 141 960 forintnak felelt meg, ami 1,8%-kal volt magasabb az előző év azonos időszakánál a fogyasztóiár-index 5,8%-os növekedése mellett. Abban, hogy a nettó kereset növekedési üteme elmaradt a bruttó keresetre jellemzőtől – a munkavállalók által fizetett közterhek egy százalékpontos, 18,5%-ra történő emelése mellett – a 2,424 millió forintot meghaladó éves jövedelmeket terhelő többletlevonás (ami adóalap-kiegészítés néven, illetve formában került bevezetésre) játszott szerepet.

Az alkalmazásban állók 2011-től az általuk nevelt gyermek(ek) után adókedvezményben részesülhetnek, amelynek figyelembevételét (havi bontásban) a keresetük kifizetésénél is kérhetik. Az adóelőleg levonásánál 1 és 2 eltartott esetén eltartottanként 62 500 forint, 3 és több eltartott esetén eltartottanként 206 250 forint adóalap-csökkentő kedvezmény vehető igénybe. A bruttó keresetből „hazavitt” összeg tehát a nevelt gyermekek száma szerint is differenciálódik.

Modellszámítások eredménye szerint a családi adókedvezményben nem részesülők hazavitt (nettó) nominál keresete 2012 I–III. negyedévében átlagosan 28,7 ezer forinttal volt alacsonyabb, mint azoké, akik 3 vagy több eltartott után vették igénybe azt. Mivel az adókedvezmény rendszere és mértéke 2012-ben nem változott, figyelembevéve a nettó kereseti indexet – szemben a 2011. évvel – alig befolyásolja (mindössze 0,2 százalékponttal emeli) az átlagos értéket.

7. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó kereset és a reálkereset alakulása, 2012. I–III. negyedév

Eltartott gyermekek száma	Számított nettó kereset, Ft/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset	Az alkalmazásban állók létszám megoszlása, %
		változása, % 2011 I–III. negyedévéhez képest		
0 gyermek	138 275	1,6	-3,9	48,8
1 gyermek	148 172	1,8	-3,8	25,3
2 gyermek	164 706	2,3	-3,3	19,8
3 vagy több gyermek	166 975	3,4	-2,3	6,0
Nemzetgazdaság összesen	147 743	2,0	-3,6	100,0

A keresetek nettó értékének kiszámításánál a családi adókedvezményt is figyelembe vevő módszer szerinti 2,0%-os növekedési ütem a reálkeresetek 3,6%-os csökkenését eredményezte, mely érték azonban a nevelt gyermekek számától függően változik. A kompenzáció figyelembevétele

esetén ez az index a nem közfoglalkoztatottak körében 1,5%-os csökkenésnek felel meg.

3. Munkaerőköltség, 2012. III. negyedév

2012 III. negyedévében a nemzetgazdaságban (a mezőgazdaság nélkül, azaz a B-S ágakra korlátozódóan) az élők munkajövedelmével kapcsolatos egy órára vetített költségek 7,2%-kal haladták meg a 2011. III. negyedévit. A munkaerőköltség legnagyobb részét kitevő munkajövedelem 6,9%-kal nőtt, ezen belül a versenyszférában (B-N ágak) 8,9%-os emelkedés következett be. A közszféra túlsúlya jellemezte az ágakban (O-S) a munkaerőköltség 3,5, a munkajövedelem 2,9%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban. Ezen belül a humán-egészségügyi, szociális ellátás (Q) ágban a növekedés 8,2 és 7,6%-os volt, döntően az egészségügyi dolgozók visszamenőleges hatályú bérrendezésének köszönhetően. A közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás (O) ágban az egy órára jutó munkaerőköltség több mint 2,5%-kal maradt el az egy évvel korábbitól – a közfoglalkoztatottak létszámemelkedése miatt. A relatíve kis létszámú művészet, szórakoztatás, szabadidő és egyéb szolgáltatás (R, S) ágban a munkajövedelem emelkedése egyaránt 11%-os volt.

8. tábla

Munkaerőköltség-indexek alakulása főbb összetevők szerint 2012. III. negyedév (2011. III. negyedév = 100%)

Ágazat	Munkajövedelem	Szociális költség	Munkaerőköltség
Ipar (B-E)	109,9	110,5	110,0
Építőipar (F)	104,2	105,6	104,5
Kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás, információ és kommunikáció, pénzügyi szolgáltatás, ingatlanügyletek, üzleti szolgáltatások (G-N)	108,5	109,4	108,7
Ipar, építőipar és szolgáltatások (közszolgáltatások nélkül) (B-N)	108,9	109,7	109,0
Közszolgáltatás (O-S)	102,9	106,5	103,5
Nemzetgazdaság összesen, mezőgazdaság nélkül (B-S)	106,9	108,6	107,2

A szociális költségek növekedési üteme a különböző gazdasági ágakban kisebb-nagyobb mértékben meghaladta a munkajövedelmét, annak ellenére, hogy a munkáltatók által kötelezően fizetendő társadalombiztosítási járulékok mértéke változatlan maradt. Ennek oka, hogy az egyéb munkajövedelmek aránya szinte minden gazdasági ágban visszaesett, és az idetartozó jövedelemelemek után a kereseténél alacsonyabb mértékű a vállalkozások járulékfizetési kötelezettsége.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)
(foglalkoztatás, munkanélküliség)

[Módszertan](#)
(nyilvántartott álláskeresők módszertana)

[Módszertan](#)
(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Táblák](#)

www.ksh.hu

Elérhetőségek:

Judit.Lakatos@ksh.hu
Telefon: (+36-1) 345-6204

Intézményi munkaügyi:
Elizabeth.Lindner@ksh.hu
Telefon: (+36-1) 345-6161

Munkaerő-felmérés:
Rita.Varadi@ksh.hu
Telefon: (+36-1) 345-6468

Információs szolgálat
Telefon: (+36-1) 345-6789